

Kraftcentrum för ny musik och New Directions

Utvecklingsprojekt 2011-2013

SLUTRAPPORT

Följeforskning utförd av Ulrika Lind

på uppdrag av Norrbottens läns landsting (2014)

UlrikaLind STRATEGIES
FOR ARTS
& CULTURE

<http://ulrikalind.com/> • epost@ulrikalind.com

Innehållsförteckning

PROJEKTET	3
SYFTE OCH MÅL MED PROJEKTET ENLIGT PROJEKTBSKRIVNING (2011)	3
UPPDRAG: FÖLJEFORSKNING	3
KRAFTCENTRUMS AKTIVITETER OCH PROCESSER.....	5
AKTIVITETSFÖRTECKNING 2012-2013	5
FESTIVAL NEW DIRECTIONS 2013: REDOGÖRELSE ENLIGT NORRBOTTENSMUSIKEN.....	8
OMFATTNING, SYNLIHET OCH BRISTER	8
RESULTAT AV UTVÄRDERING	8
<i>Genomförande</i>	8
<i>Nätverk och kontakter</i>	9
<i>Media</i>	9
<i>Export och internationellt utbyte</i>	9
<i>Samarbeten inom ramarna för Kraftcentrum</i>	10
<i>Konstnärlig profil</i>	10
FÖLJEFORSKNINGENS REFLEKTIONER.....	13
SAMMANFATTNING: MÅLUPPFYLLELSE	13
FÖRDJUPNING: MÅLUPPFYLLELSE OCH FRAMTID.....	15
KONSTNÄRLIG UTVECKLING INOM OMRÅDET NY MUSIK	15
<i>Mervärdet av konstnärlig utveckling</i>	15
<i>Fördjupning av konstnärlig utveckling</i>	16
<i>Spin-off av beställningsverksamhet</i>	17
<i>Effekter av internationellt/nationellt utbyte och samarbete</i>	17
KRAFTCENTRUM SOM MÖTESPLATS, ARBETSPLATS OCH SAMARBETSPART.....	18
PROJEKTET SOM ETT NAV AV FÖR MUSIKOMRÅDETS UTVECKLING	18
ACUSTICUM-OMRÅDET SOM EN MÖTESPLATS OCH ARBETSPLATS FÖR MUSIKSKAPARE, MUSIKER OCH TONSÄTTARE.....	18
<i>Utveckling av nya samverkansformer</i>	19
KRAFTCENTRUM SOM SAMARBETSPARTNER FÖR KONSTNÄRLIGA OCH VETENSKAPLIGA PROJEKT	19
<i>Kraftcentrum som part i nationell struktur</i>	20
<i>Forskning och vetenskap</i>	20
SAMARBETEN MELLAN GENRER OCH KONSTARTER	21
BARN OCH UNGAS DELAKTIGHET	22
BARN OCH UNGAS SAMT STUDENTERS DELAKTIGHET.....	22
PROFILERING AV NORRBOTTENSMUSIKENS ENSEMBLER/VERKSAMHETER INOM NYSKRIVEN MUSIK	22
KVALITET, TILLGÄNGLIGHET OCH JÄMSTÄLLDHET	23
FORTSÄTTNINGEN: FÖRSLAG OCH SAMARBETSEXEMPEL.....	24
HUR OMVANDLAS KRAFTCENTRUM FÖR NY MUSIK (2011-2013) TILL NYA SATSNINGAR FRÅN OCH MED ÅR 2014?.....	24
<i>Fokusområden: Möjligheter och prioriteringar när projekt blir verksamhet</i>	24
<i>Struktur och genomföranden</i>	24
<i>Administrativa och finansiella grundförutsättningar</i>	25
<i>Konstnärliga grundförutsättningar: Instrumentalt och vokalt</i>	25
KRAFTCENTRUM I DEN REGIONALA KULTURPLANEN 2014-2016.....	26
PUBLIKUTVECKLING OCH SAMARBETE MED DET FRIA KULTURLIVET	27
ACUSTICUM-OMRÅDET	27

Projektet

Syfte och mål med projektet enligt projektbeskrivning (2011)

Utvecklingsprojektet Kraftcentrum för ny musik syftar till "att göra Acusticum-området till ett nav för det nutida musikområdets utveckling såväl nationellt som internationellt". Området ska ses som "en mötesplats för musikskapare" samt vara "en aktiv och stark samarbetspartner för konstnärliga och vetenskapliga projekt". Projektet ska vidare "verka för samarbeten mellan olika genrer och konstarter" och att "synliggöra, lyfta fram och förstärka det unika Acusticum-områdets olika verksamheter och delar".

Projektet har varit förlagt hos Norrbottensmusiken och genomförs i samverkan med Studio Acusticum samt Institutionen för konst, kommunikation och lärande vid Luleå tekniska universitet (LTU/Musikhögskolan) genom utbildningarna i komposition (för tillblivelsen av ny musik) respektive upplevelseproduktion (i syfte att arbeta med strategier för publikutveckling). Projektet har haft stöd från Kulturrådet genom utvecklingsbidrag, samt från Norrbottens läns landsting och Piteå kommun.

Vidare ska projektet

- bidra till konstnärlig utveckling inom musikområdet
- innefatta utbildningsinsatser för verksamma konstnärer, musiker och tonsättare
- vara en attraktiv mötesplats för utövande konstnärer
- med musiker och konstnärlig kompetens stödja den konstnärliga delen av universitetets forskningsprojekt
- utveckla konsertverksamheten på ny musik-området
- utveckla den nya musikdramatiken
- marknadsföra konceptet Kraftcentrum för ny musik
- vara en plattform för nationella samarbeten
- vara en samarbetspartner för internationella kulturutbyten
- innefatta tonsättarresidens
- verka för samarbeten mellan genrer och konstformer
- innefatta inspelning och distribution av konserter och föreställningar

Uppdrag: Följeforskning

Med utgångspunkt från parternas respektive projektbeskrivningar, samt Kulturrådets beslut om utvecklingsbidrag, ska följeforskning kontinuerligt utvärdera och synliggöra hur satsningarna Kraftcentrum för ny musik (NLL) och Digital Live Arena (Piteå kommun/Studio Acusticum) utvecklas i förhållande till projektets syften och mål.

Följeforskningen och dess rapporter ska även kunna användas i samband med återrapportering och redovisning av offentliga medel som beviljats till projektet samt i eventuella artiklar och annat material.

Med följeforskning avser projektägarna i detta sammanhang en fortlöpande dokumentering/extern utvärdering i syfte att dels understödja utvecklingsprocess, erfarenhetsspridning och projektutförande under och efter projektiden, dels att skapa förutsättningar för ett kontinuerligt lärande i projekten. Följeforskningen ska ha en framåtsyftande och utvecklingsstödande ansats.

Genom nedanstående utgångspunkter ska följeforskningen rapportera resultat av uppställda syften, mål och förväntningar.

- På vilket sätt har projektet utvecklat och stimulerat den konstnärliga utvecklingen inom området ny musik regionalt och lokalt?
- På vilket sätt ökar samverkan och hur fullföljer projektet ambitionen att vara ett nav för musikområdets utveckling nationellt och internationellt?

- Hur bidrar projektet till att utveckla Acusticum-området mot att bli dels en mötesplats, dels en arbetsplats för musikskapare, musiker och tonsättare?
- Har projektet förutsättningar att vara en aktiv och stark samarbetspartner för konstnärliga och vetenskapliga projekt, och i så fall på vilket sätt?
- Hur lyckas projektet verka för samarbeten mellan olika genrer och konstarter, samt involvera barn, unga och studenter?
- På vilket sätt utvecklas profilering av de av Norrbottensmusikens ensembler/verksamheter som har starkt fokus på nyskriven musik – Norrbotten NEO, Piteå Kammaropera och Norrbotten Big Band?
- Har projektet bidragit till stärkta och synliga kontaktnät, och i så fall på vilket sätt?
- Hur har projektet arbetat för att upprätthålla kvalitet och tillgänglighet samt tillämpat ett jämställdhetsperspektiv?

Verksamhet och funktioner inom Kraftcentrum för ny musik, och som följeforskningen även ska beakta, är

- produktion av konsertverksamhet
- arrangemang av årlig festival för ny musik
- resultatet av residensverksamhet
- genomförande av utbildningsinsatser
- marknadsföring och ekonomi*

* Analys av projektets ekonomi och disposition av medel ingår inte i följeforskningen, utan görs synligt genom Norrbottensmusikens årsredovisningar.

Som utgångspunkt ligger även Kulturrådets beslut om beviljat utvecklingsbidrag till projektet (GD 2011:219, KUR 2011/2030) den 31 maj 2011. Utdrag:

Projektet syftar till att utveckla de befintliga verksamheterna inom Norrbottensmusiken, Luleå Tekniska Universitet/institutionen för Konst, kommunikation och lärande och Studio Acusticum i Piteå för att skapa ett kraftcentrum för ny musik, där Acusticumområdet i Piteå planeras bli ett nav och en mötesplats för tonsättare och musiker. Kulturrådet har tagit del av den förstudie som beställts av Norrbottens läns landsting med flera, och vill särskilt framhålla förstudiens påpekanden om att i projektet hitta former för residens och delaktighet som blir relevanta ur ett jämställdhetsperspektiv samt att stärka kontaktnät och besöksfrekvens bland utövare och samverkanspartners nationellt.

Mot bakgrund av beslutet bör projektet särskilt redovisa utvecklingen av

- parterna Norrbottensmusiken, LTU/KKL och Studio Acusticum i förhållande till projektet
- Acusticum-området som nav för tonsättare och musiker
- former för residens och ökad delaktighet sett ur ett jämställdhetsperspektiv

samt hur besöksfrekvens och kontaktnät har ökat respektive stärkts på ett nationellt plan bland utövare och samarbetspartners.

Följeforskningen ska även följa beröringspunkter och samverkan mellan de två projekten Digital Live Arena (DLA) och Kraftcentrum för ny musik/New Directions samt hur de i ett regionalt perspektiv samspelar med övriga landet och utlandet.

I rapporten används förkortningarna NLL för Norrbottens läns landsting, NNEO för ensemblen Norrbotten NEO, NBB för Norrbotten Big Band och PKO för Piteå kammaropera.

Kontakter: Arrangörsföreningen Kluster, Erik Westberg - Eriks Westbergs vokalensemble, Kristina Nilsson och Tomas Isacson - Norrbottensmusiken, Odd Sneeggen - projektledare Kraftcentrum, Ola Lidström - Piteå Science Park, Roger Norén - Studio Acusticum. (Kontakt har även tagits med LTU som inte har återkommit med kommentarer.)

Kraftcentrums aktiviteter och processer

Nedan redovisas projektaktiviteter för 2012 och 2013. Bland aktiviteterna finns

- konserter med egna ensembler
- konserter med gästande ensembler
- workshops med NNEO för unga och högskolestudenter Piteå, Luleå, Stockholm och Visby
- workshops med gästande ensembler för unga och högskolestudenter i Piteå
- två festivaler: Nydanat 2012 och New Directions 2013
- deltagande vid internationella festivaler och branschmässor
- möten med styrgrupp (NLL, Norrbottensmusiken, Studio Acusticum, LTU)
- möten gällande nationella och internationella nätverk
- möten gällande samarbeten med tonsättare, ensembler etc.

Tillsammans omfattar aktiviteterna konsertverksamhet, residensverksamhet, utbildningsinsatser samt nätverksskapande nationellt och internationellt.

Det största antalet enskilda aktiviteter står NNEO för med ca 25 konserter och workshops vid sidan av medverkan i Kraftcentrums egna festivaler. Representation av projektledningen vid internationella mässor och festivaler motsvarar nio tillfällen.

(Festivalprogram för storsatsningen New Directions Festival 2013 finns i bilaga. Förklaringar till förkortningar längst ner i listan.)

Aktivitetsförteckning 2012-2013

2012	aktivitet	i samarbete med
Januari	Kaija Saariaho utses till Composer in Residence Ensemblen Alter Ego utses till Artist in Residence NNEO: Cage-program, turné NNEO: Samarbete med kompositions- och dirigentutbildning	Musikaliska i Stockholm LTU
Februari	NNEO: Gotlands tonsättarskola PKO: Råttfångaren, Göteborg	Folkuniversitetet MusikTeaterVerket, NMD
Mars	NNEO: Cage, turné Esbjerg-ensemblen: Konsert, Kulturens Hus i Luleå NNEO: Lyssna på oss/Imaginarium Workshop körimprovisation, Arctic Light m.fl.	Scenkonstbolaget Västernorrland Kluster (arrangör) Östra skolan, Luleå
April	CD-inspelning: Uri Cane/Tim Hagans Styrgruppsmöte med inbjudna organisationer Nydanat festival: <i>Jazzverk – nationell kompositionstävling där NBB framför de deltagande bidragen, AYJO – Arctic Young Jazz Orchestra, NNEO: New Sweden (ny svensk musik) och Imaginarium (konst-Inspireerade nya verk av svenska tonsättare), öppna repetitioner, Tonsättarseminarium, m.m.</i>	KMH, SR, SOF, SKAP Kluster, BDPop, FST, SR P2, Kulturverket, Footprints, LTU m.fl.
Maj	NNEO: Gotlands tonsättarskola, Festivalen Ljudvågor Sthlms Saxofonkvartett: Kontraprojektet i Luleå NNEO: Made-festivalen, Umeå Alter Ego: Konserter Alter Ego: Artist in Residence Alter Ego: Konsert på Resonans, minifestival musikhögsk. Deltagande: Classical Next, mäsas för klassisk musik, München	Folkuniversitetet Kulturskolan, Luleå Norrlandsoperan Studio Acusticum, LTU Studio Acusticum, LTU LTU, Kluster (arrangör)

	Orgelkonserter, Uleåborg symfoniorkester m.m. (se program och samarbetspartners som bilaga)	
Juni	SR 3,4 h direktsändning från New Directions Skivinspelning NBB med Django Bates Deltagande: Infektion Fur Neues Musiktheater Möte: Sveriges kulturråd i Berlin Seminarium med Musikplattformen	SR P2 Statens Musikverk
Juli	PKO: Repetitioner och avant premiere i Lissabon, A Laugh to cry	MISO Music
Augusti	Django Bates trio och NBB spelar på Proms i London NNEO: Portättkonsert Kaija Saariaho, Polarpriset	Polarpriset/Sthlm konserthus
September	Stygruppsmöte NNEO: Konsert Kluster-festival, CD-release av Steve Reich-cd PKO: Premiär A Laugh to cry, Warsawa	SA, LTU Kluster MISO Music
Oktober	Möte: RANK referensgrupp, turnéstöd, artist in motion NNEO: Konsertproduktion New Sweden PKO: Norrlandsturné A Laugh to cry NNEO: Workshop Musikhögskolestudenter, tonsättar- och Dirigentstudenter Hip-hop/Jazz/Graffiti-projekt startar i Piteå	RANK Stockholms konserthus MISO Music KMH Musik- och dansskolan, Piteå
November	Möte: Nordiskt ensembleprojekt i Luleå/Pite (Cikada-, Caput-, Esbjerg-, Defune-ensemblerna) Stygruppsmöte	SA, LTU
December	Workshop med musikhögskolan i Piteå NNEO: Inspelning med musik av Svante Henrysson, För jag är tusen år NNEO: Konsert på FST Konsert i Piteå med Hip-hop/Jazz/Graffiti-projekt	LTU Giros Sapmi Theater FST Musik och dansskolan, Piteå

* Förkortningar och förklaringar:

BD pop – Utvecklingsbolag för populärmusik från Norrbotten
Christinaskolan – Högstadium i Piteå
Classical Next – Internationell musikmässa
DLA – Digital Live Arena – musik och kultur online
European Festival of the night – Festival i Korpilombolo
Footprints – Jazzklubb/Musikarrangör i Luleå
FST – Föreningen Svenska Tonsättare
Giron Sapmi Theater – Samisk teater i Kiruna
Kluster – Arrangör för samtida musik i Piteå och Luleå
KMH – Kungliga Musikhögskolan i Stockholm
Kulturverket – Organisation för konst- och kulturprojekt med barn och professionella i Umeå
LTU – Musikhögskolan Luleå Tekniska Universitet, Institutionen för konst, kommunikation och lärande
MIDEM – Internationella musikmässa
MISO Music – Institution för samtida musik i Portugal
Musikaliska – konserthus vid Nybrokajen i Stockholm, Länsmusiken i Stockholm
NBB – Norrbotten Big Band, ensemble vid Norrbottensmusiken
ND – New Directions Festival
NICAF – Network of international curators and festivals/Huddersfield Contemporary Music Festival
NNEO – Norrbotten Neo, ensemble vid Norrbottensmusiken
PKO – Piteå kammaropera, ensemble vid Norrbottensmusiken
RANK – Riksförbundet Arrangörer av Nutida Konstmusik
SA – Studio Acusticum
SKAP – Svenska Kompositörer av Populärmusik
SR – Sveriges Radio
SOF – Sveriges Orkesterförbund

Festival NEW DIRECTIONS 2013: Redogörelse enligt Norrbottensmusiken

"New Directions Festival – Kraftcentrums festival för ny musik. Festivalens profil är internationell med ambitionen att uppmärksamma nya strömningar inom musiken och att presentera betydelsefulla samtida riktningar och kompositörer. Programmet kommer att spegla ny musik i vid bemärkelse, men med tyngdpunkten på den nutida klassiska musiktraditionen."

(Från newdirections.se)

För festivalen skapades en hemsida på engelska med koppling till sociala medier -

<http://www.newdirections.se>: New Directions – Norrbotten International Music Centre. För programinnehåll, se bilaga.

I projektledningens egen redogörelse/utvärdering av festivalen framkommer följande.

Omfattning, synlighet och brister

Festivalen ägde rum den 29 maj-1 juni 2013 med två dagar i Piteå (29-30 maj) och två dagar i Luleå (31 maj - 1 juni). Festivalen innefattade 36 programpunkter varav 31 konserter. En dag ägnades åt skolprojekt – ett seminarium om kreativitet och reflektion i anslutning till uppvisning (med konsert) av två pedagogiska projekt som genomförts inom ramen för Kraftcentrum: Kontra (Stockholms saxofonkvartett) och Mono (tonsättare i samarbete med Christinaskolan och Framnäs folkhögskola). Inga projekt med musikhögskolestudenter genomfördes i anslutning till festivalen.

Totalt antal besökare vid konserter och seminarier uppgick till ca 450 personer. Antalet betalande publik uppgick till ca trettio personer per kväll under två konsertdagar Luleå; i Piteå arrangerades konserter med fri entré. Från Piteå/Studio Acusticum uppges en publiksiffra om 203 konsertbesök under den andra konsertdagen. Biljettpriser: Festivalpass ordinarie pris 375 kr, studerande 275 kr. Festivalpass för två dagar ordinarie pris 550 kr, studerande 400 kr. Musikhögskolestudenter fri entré samt transport Piteå-Luleå. Lösbiljetter till enskilda konserter erbjöds inte.

Resultat av utvärdering

Genomförande

Programmet anses av festivalledningen ha hållit mycket hög nivå medan det publika resultatet är en besvikelse. En generell orsak uppges vara det smala utbudet som gör festivalen svår att marknadsföra. "Alla festivaler med ett liknade utbud har svårt att hitta publik under de första åren då festivalerna ska etableras. Det kan nog vara realistiskt att se publikarbetet på sikt och se en horisont på minst 5 år innan den betalande publikens antal kan kännas tillfredsställande", anser projektledningen. I den egna utvärderingen framkommer att mycket tid och kraft lades ner på marknadsföringsmaterial och sociala medier, men att man trots det inte hittade det rätta anslaget för att synliggöra festivalen och locka publik, samt att de nationellt inriktade insatserna var för få. Från en av de medverkande ensemblerna anges att programinformation inte nådde ut i externa arrangörers nätverk, genom vilken man missade draghjälp av vana, lokala konsertbesökare.

Biljettpriset sattes enligt utvärderingen för högt, och biljettkassa och värdskap hade för lite information för att kunna prata för innehållet med nyfikna besökare. Den interna dialogen för att optimera engagemang, t ex kring projektets ungdomsaktiviteter, var bristande. Man noterar också organisationsupplägget där avsaknaden av särskild festivalorganisation gav svag kontinuitet. Angående programsättningen låg konserterna för tätt – bra är att kunna smälta intrycken. Tidpunkten för arrangemanget har ifrågasatts då många ortsbor vistas på sina stugor och landställen i slutet av maj; extrema väderförhållanden för årstiden med temperaturer upp emot 30 grader påverkade därtill sannolikt publiktillströmningen.

Inför kommande festival kommer tidigare och tätare planläggning att göras inom administration och teknik för bättre kommunikation kring upplägg. Informationsutbytet under processen ska vara större och projektledare ska finnas på plats. Lägre biljettpriiser ska erbjudas (alternativt en gratisfestival) med tydlig information kring fribiljetter och rabatter. Artist-, konsert- och publikvärdar ska ha bra informationsmaterial samt vara involverade i förberedande arbete, det senare även gällande personal vid konsertscenerna.

Nätverk och kontakter

I samband med festivalen deltog 13 gäster från utlandet och ca 40 gäster från övriga delar av Sverige. Medverkande musiker från utlandet var 110 personer (inkl. Uleåborgs symfoniorkester, 60 musiker) samt från Sverige ca 50 musiker. Målgrupper för nätverk och nya kontakter som fanns representerade var bl.a. musiker, journalister, orkesterchefer, konstnärlig ledning för festivaler, konsertarrangörer, länsmusikorganisationer, musikhögskolerepresentanter, producenter och radioproducenter samt myndigheterna Kulturrådet och Statens Musikverk.

Festivalen blev under 2013 medlem i festivalnätverk Network of International Curators and Festivals (NICAF) som samverkar kring beställningar och träffas vid medlemmarnas festivaler. Tre representanter från NICAF närvarade vid festivalen. Flertalet nya samarbeten gällande utbyte av produktioner planeras. Kraftcentrum har blivit kontaktade av flera kända ensembler för ny musik gällande medverkan i festivalen, t ex Ensemble Intercontemporain (Frankrike) och Ensemble Modern (Tyskland), vilket festivalledningen tolkar som att kännedom om festivalen spridits till personer inom det nutida musiklivet.

Media

Sveriges Radio spelade in sex av konserterna under festivalen samt intervjuer med festivalledning samt med Kaija Saariaho (Composer in Residence/Polarpristagare), Graham McKenzie (Artistic Director, Huddersfield Contemporary Music Festival), Per Mårtensson (tonsättare) och Hampus Lindwall (organist). Även finska YLE gjorde intervjuer samt delade inspelat material med SR.

Digital Live Arena (DLA) spelade in och sände en konsert på dlaplay.se, samt dokumenterade festivalen för en reportagefilm.

Festivalen syntes därutöver i bl.a. följande media:

- Piteåtidningen
- Norrbottenskuriren
- Dagens nyheter
- SR P2 Riks
- SR P4 Norrbotten
- Musiktidningen Opus
- Tidningen Nutida Musik
- All About Jazz, Jazzmagasin/webb, USA
- Jazzwise, Jazzmagasin/webb, UK
- The Guardian
- Sociala medier

Export och internationellt utbyte

Enligt utvärderingen fick de tre ensembler som är särskilt knutna till Kraftcentrum – NNEO, NBB, liksom Erik Westbergs Vokalensemble – god exponering under festivalen. Vissa trådar ledde till internationella speltillfällen för ensemblerna. Exempel:

- För NBB ett samarbete med Django Bates – kompositör, multi-instrumentalist och kapellmästare – i form av beställningsverk för Norrbotten Big Band samt konsert resulterade i en spelning på Royal

Albert Hall i London under Late Night Proms-serien 2013, samt en skivinspelning. För 2014 planeras konsert och skivsläpp vid Kings Place, London, samt konsert vid Gateshead International Jazz Festival.

- NNEO fick som en effekt av festivalen inför 2014 förfrågningar om medverkan vid bl.a. Ultima Oslo Contemporary Music Festival 2014 (Norge), Faithful Festival (Tyskland) och November Music International Festival for Contemporary Music (Holland). Ensemblen genomförde en porträttkonsert för Kaija Saariaho i samband med utdelningen av Polar Music Prize i Stockholm 2013.
- Erik Westbergs Vokalensemble spelar 2014 in och ger ut delar av konsertprogrammet under namnet "Originals".
- I festivalprogrammet 2013 presenterades en miniopera/performance av Caudia Molitor, "Remember me". Huddersfield Contemporary Music Festival var initiativtagare genom NICAFA (se ovan). Via samma nätverk planeras en svensk produktion till andra festivaler i nätverket (bl.a. Holland och Storbritannien) – NNEO, "Lantern Lectures" av Klas Torstensson.

Samarbeten inom ramarna för Kraftcentrum

I styrgrupp för projektet Kraftcentrum för ny musik har tillsammans med Norrbottensmusiken och landstinget även Studio Acusticum och Musikhögskolan/LTU funnits representerade. Festivalledningen redogör för parternas insatser under festivalen 2013 enligt följande.

Norrbottensmusiken stod för projektledning, konstnärlig ledning, administration, marknadsföring, festivalpersonal samt ekonomihantering. Konserthuset Studio Acusticum bidrog med sina lokaler och sin personal i Piteå, spelade in delar av festivalen samt streamade konsert en på dlaplay.se genom Digital Live Arena (DLA). Musikhögskolan/LTU ställde upp med lokaler och Orgel Acusticum samt presenterade ett konstnärligt forskningsprojekt i festivalprogrammet. En student från Musikhögskolan engagerades som kontaktperson och kommunikatör gällande studentinformation samt som produktionsassistent.

Därtill skedde samarbeten med externa parter, såsom t ex Kulturens hus i Luleå/Konsthallen som huserade korta konserter i festivalprogrammet, Music on Top (EU-projekt i syfte att stärka det musikaliska samarbetet i Norrbotten) som förmedlade programläggning av Uleåborgs symfoniorkester, Sveriges Radio och finska YLE som spelade in och sände intervjuer och konserter, Kgl. Musikhögskolan i Stockholm gällande workshops, Network of International Curators and Festivals (NICAFA) för utbyte av festivalakter, lokala arrangörer i Piteå och Luleå, m.fl. (se New Directions-program samt webb).

Konstnärlig profil

Ambitionen att ge festivalen hög konstnärlig profil anses av festivalledningen vara uppnådd; festivalens Composer in Residence – Kaija Saariaho, polarpristagare 2013 – medverkade vid festivalen liksom tre internationellt framgångsrika ensembler – Klangforum Wien (A), Ensemble Recherche (D) och Alter Ego (IT).

Tidningen Nutida musik med säte i Stockholm och Berlin bevakade festivalen, vilket resulterade i en recension som bekräftar den höga konstnärliga nivån.

I denna kulturpolitiska småblåst – för det är alltså vad det handlar om – drar man nu i Norrbotten igång en festival som liknar inget annat. Inte sedan Stockholm New Music 2008, den sista upplagan innan festivalen lades ned, har det i Sverige presenterats något i samma omfattning, och med motsvarande densitet vad gäller internationella toppnamn. Frågan är om inte det här slår allt tidigare.

New Directions vill vara en festival för kreativ och nyskapande musik i allmänhet, och med artister som Mats Gustafssons Fire! Orchestra, grekiska folksångerskan Savina Yannatou och Django Bates trio med Norrbotten Big

Band infriar man förväntningarna på bredd. Men tyngdpunkten ligger helt klart på konstmusik. Det var faktiskt ett bra tag sedan jag var på en festival som så tydligt satsade på kanoniserad modern musik – det som man bara måste höra.

Festivalens mest framförda tonsättare var dock Kaija Saariaho. Det var naturligtvis väldigt glädjande att på en och samma gång få ta del av så mycket musik av den senaste Polarpristagaren. (...) Norrbotten NEO ägnade närapå en hel konsert åt Saariahos kammarmusik. (...) Som enda anställda svenska ensemble med inriktning på ny musik gör Norrbotten NEO en stor insats för svensk konstmusik. Kanske vilas väl mycket på deras axlar, för någon tydlig profil har de ännu inte funnit.

...och denna nybyggda orgel har redan vunnit världsrykte – ännu ett exempel på vilken nivå man lagt den här festivalen på.

Men hur som helst var det en mycket lyckad festival konstnärligt sett och det är uppenbart att man har ambitioner som sträcker sig bortom att spänna musklerna och visa upp massa crediga namn.

Norrland har i New Directions Festival fått något eget och unikt och även vi som bor söder om polcirkeln har all anledning att se fram emot nästa festival.

Nutida musik resonerar även kring Norrbotten som en friskt satsande region.

Denna region, inbegripet både Norrbotten och Västerbotten, är extremt expansiv på kulturområdet med satsningar även på ny och annorlunda kultur och konst. New Directions Festival vore fullständigt omöjlig i Stockholm. (Men, och det tål att påminnas om, inte i Oslo, Helsingfors eller Köpenhamn.) Att sätta regionen eller staden på "kartan", det gör man genom kultur. Och det får gärna vara konst, som är ny, experimentell, kvalitetsstämplad, och internationell profilering och utblick.

Betydligt allvarigare symptom är att ingen av de stora och rikstäckande dagstidningarna ansåg det värt att bevaka festivalen. Det om något är en indikation på vilken tragisk situation den svenska musikkritiken befinner sig i.

Vidare sätter Nutida musik fingret på förbättringsmöjligheter och utmaningar för framtida arrangemang.

Men festivalen lider av vissa barnsjukdomar. Marknadsföringen tycks det varit si och så med. Man kan också ifrågasätta tidpunkten för festivalen. När det nu trots allt rör sig om relativt små städer men där den ena av dem, Piteå, har en av Sveriges musikhögskolor, vore det självklart att ha dess studenter som främsta målgrupp. Men tyvärr sammanföll festivalen med terminsslut – och en värmebölja med strålande sol och 27 grader – och det är därför inte så förvånande att det inte var särskilt många som prioriterade festivalen. Publiken var inte liten men borde kunnat vara större. En festival som denna borde också locka den specialiserade stockholmshöghuset. Det är trots allt inte längre till Luleå än till Berlin.

Men en festival som denna måste jobba lokalt, och detta behöver inte stå i motsats till att presentera allt det här viktiga utifrån som man bara måste höra.

(Andreas Engström, Nutida musik, nr 2/2013)

Inkomna omdömen (per epost till projektledningen) från nöjda medverkande, samarbetspartners och besökare från Sverige och utlandet ger Norrbottensmusiken incitament för framtida arrangemang.

I was really impressed to see all the fantastic venues, the organ, the enthusiasm of the politicians, the big support of the cultural institutions, the community and so on. Congratulations!

(Elke Moltrecht, Produzentin/Kuratorin X-tract Production, Tyskland)

A first-time visit could not have been any better, not just for the weather but for the whole experience of not just watching the commission come together, but also the chance to get to know the players a little better. Nothing beats work that's as fun as this week has been. (...) A truly great project a great time, and hopes that we can make this happen in Canada next year.

(John Kelman, Senior Editor All About Jazz)

...en HELT otroligt bra festival. Klangforum Wien... det var en av de fuckins bästa konserterna jag någonsin hört! tillsammans med the cramps i sthlm 1986, steve lacy i umeå 1989, merzbow i LA 2004... fantastiskt!
(Mats Gustafsson, musiker, Wien)

Har precis skickat ut en rapport om festivalen till vårt Kulturdepartement i Slovakien. Har skrivit om hur underbart organiserat allt var och hur imponerande Studio Acusticum och allt var. Har också skrivit rekommendation om "artists in residence" och ett potentiellt samarbete mellan musikhögskolor.
(Lucia Hirvi, Consular and Cultural Officer Slovakiens Ambassad i Stockholm)

Thank you so very much for putting up such a daring and beautiful festival and of course for having Klangforum at it's very first edition. Everybody was fond of the multitude of musical expression you have brought together in Lulea, of the warm welcome and of the spirit of those days.
(Sven Hartberger, Klangforum Wien)

Stort tack för festivalen! Det var härligt att vara del av detta internationella intensivmöte! (...) Hoppas ni blev taggade att ordna detta igen.
(Malin Bång, medverkande tonsättare)

Tack för festivalen - överkligt och lite turbulent, som det ska vara! (...) Det känns stort att få vara med i sådana intressanta och ambitiösa sammanhang.
(Per Mårtensson, medverkande tonsättare)

My congrats again for the super high standard of the musicians involved but not only. I have to say also the projects proposed were all very compelling and involving.
(Francesco Dillon, medverkande musiker, Alter Ego)

FÖLJEFORSKNINGENS REFLEKTIONER

SAMMANFATTNING: Måluppfyllelse

Nedan redogörs för samtliga mål uppställda för projektet Kraftcentrum för ny musik med korta kommentarer kring måluppfyllelse. Punkterna utvecklas under avsnittet FÖRDJUPNING: Måluppfyllelse och framtid.

Att göra Acusticumområdet till ett nav för det nutida musikområdets utveckling såväl nationellt som internationellt mötesplats för musikskapare.

Projektet har åstadkommit en grogrund för samverkan och gemensamma insatser på området.

Att vara en aktiv och stark samarbetspartner för konstnärliga och vetenskapliga projekt, samt med musiker och konstnärlig kompetens stödja den konstnärliga delen av universitetets forskningsprojekt.

Projektet har genomfört ett flertal konstnärliga samarbeten både med egna och gästande ensembler samt tonsättare. Dock har Kraftcentrum inte figurerat i vetenskapliga projekt; en målsättning som sattes i relation till ett tvärvetenskapligt projekt vid LTU – Musical spaces – som sedan inte kunde genomföras då det inte fick full finansiering.

Att verka för samarbeten mellan olika genrer och konstarter.

Detta har inte gjorts i någon större utsträckning i projektet som har haft ett starkt "konstmusikaliskt" fokus. Dock har Kraftcentrum/New Directions omfattat en genrebredd t ex genom NBBs medverkan, filmmusik med NNEO samt genom Orgel Acusticum som verktyg för genreöverskridande arbete.

Att arrangera en årlig festival för ny musik.

Kraftcentrum manifesterades i New Directions Festival i maj-juni 2013. Festivalen arrangerades i både Piteå och Luleå och återkommer 2014. Flera internationellt framstående ensembler medverkade vid sidan av Norrbottensmusikens ensembler samt Erik Westbergs vokalensemble. Composer in Residence var Kaija Saariaho, mottagare av Polar Music Prize 2013. Festivalen höll hög konstnärlig höjd men publiktillströmningen var låg. I april 2012 arrangerades föregångaren till New Directions – festivalen Nydanat.

Att synliggöra, lyfta fram och förstärka det unika Acusticumområdets olika verksamheter och delar.

Kraftcentrum har bidragit till detta i mycket liten skala utöver parternas egna insatser. New Directions festival förlades dock två av festivalens fyra dagar i Piteå, och Orgel Acusticum har varit synlig genom Kraftcentrum-aktiviteter.

Att samverka med LTU genom utbildningarna i komposition för tillblivelsen av ny musik samt genom utbildningarna i upplevelseproduktion i syfte att arbeta med strategier för publikutveckling.

Samverkan med kompositionsutbildningen har genomförts genom NNEO samt i samband med Artist in Residence – ensemblen Alter Ego (Italien). Strategier för publikutveckling har inte prioriterats inom projektet, men finns med som ett fokusområde för fortsättningen.

Att bidra till konstnärlig utveckling inom musikområdet samt innefatta utbildningsinsatser för verksamma konstnärer, musiker och tonsättare.

Projektet har till största delen presenterat ny musik, och därigenom utgjort en viktig länk i en konstnärlig utveckling, men även iscensatt skapandeprocesser hos tonsättare, studenter, musiker samt dessa i samarbete. Inga särskilda utbildningsinsatser för yrkesverksamma har arrangerats. Dock ses arbete med just ny musik i sig utgöra en indirekt fortbildning för utövarna.

Att vara en attraktiv mötesplats för utövande konstnärer. Att innefatta tonsättarresidens samt hitta former för residens och delaktighet som blir relevanta ur ett jämställdhetsperspektiv.

Acusticum-området som stimulerande mötesplats utvecklas bit för bit. Projektet har iscensatt mötesytor genom de aktiviteter som har arrangerats – Artist/Composer in Residence, workshops, konserter och festivaler. Studio Acusticum har på eget initiativ inlett ett samarbete med Konstnärskommittén gällande residens för komponister. Detta har dock etablerats utanför Kraftcentrum. Framtida samverkan torde vara naturlig, men former för detta har inte utarbetats. Festivalen New Directions två hustomsättare var en man och en kvinna – ett medvetet val. Därutöver har inga särskilda eller medvetna jämställdhets- eller

delaktighetsinsatser noterats, undantaget Norrbotten Big Bands kontinuerliga strävan att balansera sina produktioner samt kompositörssamarbeten ur ett genusperspektiv.

Att utveckla konsertverksamheten på ny musik-området.

Projektet har bidragit till att *flera* konserter har genomförts. Dock har inget utvecklande arbete gjorts för att förnya konsertformer och –format, med undantag för korta solokonserter i festivalprogram i samarbete med Konsthallen/Kulturens hus i Luleå. Kraftcentrum har dock i samarbete med fria arrangörer kunnat närma sig ett sådant utvecklingsarbete att starta 2014.

Att utveckla den nya musikdramatiken.

Uppsättningen "A Laugh to Cry" (Miguel Azguime/Paula Azguime) med PKO kan sägas ha bidragit till utveckling av ny musikdramatik i Norrbotten i det att operan är en multimediaopera. Uppsättningen genomfördes i ett internationellt samarbete med Portugal i en föreställning "som tänjer på språkets, röstens och konstformens begränsningar" genom mötet mellan musik och avancerad teknologi. De tekniska elementen sågs av Norrbottensmusiken som en möjlighet för ett ökat antal föreställningar på små orter, men också som konstnärlig utveckling. Dock blev tekniken här ett hinder för historieberättandet, med anpassningar som följd – en process som innebar en utveckling och ny kunskap för PKO.

Att marknadsföra konceptet Kraftcentrum för ny musik.

Kan konstateras att festivalen New Directions marknadsförts i betydligt högre grad än Kraftcentrum som koncept, samt att konceptet är något otydligt i publik kommunikation.

Att vara en plattform för nationella samarbeten samt en samarbetspartner för internationella kulturutbyten, stärka kontaktnät och besöksfrekvens bland utövare och samverkanspartners nationellt.

Inga större nationella samarbeten har genomförts med projektet som plattform, men utbyte har skett t ex mellan NNEO och Gotlands tonsättarskola samt Kungliga Musikhögskolan i Stockholm.

I projektet har genomförts ett flertal internationella kulturutbyten som knappast hade kunnat genomföras inom ordinarie verksamhet, och därigenom skapat nyfikenhet kring både Norrbotten, Acusticum, New Directions och Kraftcentrum som koncept. Utbytena har placerat Piteå och Luleå på kartan som spännande platser för ny musik och lett till ett ökat flöde av utövare. Kontaktnäten har stärkts till ett flertal riksorganisationer, t ex arrangörs- och tonsättarsammanslutningar, samt till internationella nätverk inom ny musik och scenkonst.

Att innefatta inspelning och distribution av konserter och föreställningar.

Både inspelningar, CD-utgivningar (NNEO, NBB), streaming samt radiosändningar har genomförts.

Samspel mellan projekten Digital Live Arena (DLA) vid Studio Acusticum och Kraftcentrum för ny musik.

Naturligt samarbete mellan projekten har inte etablerats. DLA har utfört ett mindre antal inspelningar samt enstaka webbsändning i samband med festivalarrangemang. Ökat samarbete planeras under 2014 efter ett internt utvecklingsarbete hos Kraftcentrum kring samarbetsformer, och tillhörande kommunikation. En konstruktiv dialog är inledd.

Att upprätthålla kvalitet och tillgänglighet.

Hög kvalitet har genomgående hållits i det konstnärliga utbudet. Kvalitativa aspekter i övrigt har inte analyserats internt. Tillgängligheten till projektet kan diskuteras – låg grad av aktiviteter som inkluderar barn och unga har genomförts, och festivalen New Directions höll höga biljettpriser samt traditionella konsertformat (något som kan ses som hinder för ökad tillgänglighet). Av konserter streamades endast ett fåtal och av workshops inte en enda.

Samverkan mellan Norrbottensmusiken, Institutionen för konst, kommunikation och lärande/Musikhögskolan och Studio Acusticum i förhållande till projektet.

Parterna har funnits representerade i styrgrupp och samverkan har skett, men optimala samverkansformer har inte kunnat utarbetas under projektiden. Dock har projektet lett till en ny diskussion om hur Acusticum-området kan levandegöras under fungerande former genom Kraftcentrum framöver. Parter som har identifierats som viktiga för en vidareutveckling av Kraftcentrum är arrangörsföreningen Kluster, Erik Westbergs vokalensemble och Piteå Science Park.

FÖRDJUPNING: Måluppfyllelse och framtid

Blicken på måluppfyllelse nedan baseras på genomförda aktiviteter samt hur de mål som ställdes upp för projektet kan realiserats genom vidare utveckling och etablering av redan testade former. (I kursiv stil anges de frågeställningar som finns formulerade som utgångspunkter för följeforskningen.)

I backspegeln konstateras festivalen New Directions utgöra det största blickfånget och interna fokus för projektet. Resonemangen nedan tar dock fasta på *hela* projektet Kraftcentrum för ny musik, även med den engelska versionen i åtanke som signalerar ett bredare grepp – Norrbotten International Music Centre.

Konstnärlig utveckling inom området ny musik

På vilket sätt har projektet utvecklat och stimulerat den konstnärliga utvecklingen inom området ny musik regionalt och lokalt?

Vad kan konstnärlig utveckling inom området 'ny musik' bestå av? T ex följande former och aktiviteter har under projekttiden utgjort ytor för konstnärlig utveckling:

- Etablering av långsiktiga respektive kortare konstnärsresidens – Artist/Composer in Residence för ensembler samt enskilda musiker och tonsättare
- Internationellt och nationellt utbyte/samarbete med gästande ensembler för konserter, workshops och studentmöten
- Beställningsverksamhet – beställning av nya verk/stycken/musikhelheter från tonsättare och musikskapare
- Modeller för det professionella musiklivets möten mellan barn och unga respektive musikhögskolestudenter för kreativt musikskapande
- Modeller för publikmöten

Mervärden av konstnärlig utveckling

Inom det professionella musikområdet, samt i samarbete med skola och amatörer, kan effekter och mervärden av insatser för konstnärlig utveckling vara lätta att se, men svårare att kommunicera. Det kan gälla mervärden för studenter på musikhögskolan, regionens barn och unga, publik eller Kraftcentrums/Norrbottensmusikens egna ensembler, men också för gästande ensembler. I en etablering av Kraftcentrum finns dock en rad områden att fördjupa för att nå dels en gedigen arbetsprocess, dels kvalitet. Nedan beskrivs några mervärden samt frågor som kan syfta till hur arbetet med Kraftcentrum kan fördjupas inom området konstnärlig utveckling.

Långvariga konstnärsresidens

- innebär fördjupande processer i samspel och lärande
- möjliggör förankring av ny kunskap och samarbete
- ger sociala mervärden av vänskap och ömsesidig kännedom om varandras hemmiljöer och bakgrunder
- möjliggör nya typer av återkommande publikmöten samt att testa nya konsertformer

Kortare konstnärsresidens

- ger energitillförsel och skärpa för inblandade
- ger kännedom om ny repertoar
- ger nya kontakter för framtida samarbeten
- ger nya konsertupplevelser för den lokala publiken samt genom digital distribution

Internationellt och nationellt utbyte

- ger nya kontakter och kännedom om andra orter/länder samt arbetsvillkor
- ger möjlighet till långsiktigt utbyte och gästspel
- ger ökad kunskap
- ger mångfald i kontakter och repertoar

Beställningsverksamhet

- bidrar till ökade arbetstillfällen för komponister
- bidrar till ny repertoar för egna (och andra) ensembler
- möjliggör läroprocesser i samarbete med tonsättare
- innebär ny repertoar för publiken, och en möjlighet till publikutveckling
- ger nya konsert- och turnémöjligheter med publikmöten

Modeller för möten mellan professionella och unga

- ger nya sätt att skapa musik och ökad kreativitet bland unga
- innebär ömsesidigt lärande mellan unga och professionella
- ger långsiktiga samarbeten med skola och fritidsaktiviteter
- förbättrar Kraftcentrums förankring lokalt och regionalt samt inspirerar andra regioner

Modeller för publikmöten

- ger förnyade konsertformer och -format
- möjliggör ny musik i nya miljöer
- utvecklar målgruppsanpassade konserter

Ovanstående att betrakta som exempel.

Fördjupning av konstnärlig utveckling

I en fortsatt kvalitativ verksamhet, samt i syfte att förmera effekterna av aktiviteter inom ny musik, finns flertalet områden att fördjupa – frågeställningar som kan bidra till en bra riktning projektspecifikt eller gällande Kraftcentrums profil framöver.

Vad är ny musik? I fleråriga processer är det lätt att begrepp etableras och används i kommunikation både internt och externt utan att innebörden är klargjord och tydlig. För genomslag och arbetslust kan definitioner behövas, med jämna mellanrum.

Frågor som utvecklingsstöd:

Är ny musik lika med samtida musik?

Kan även befintlig musik i ny kontext eller arrangerad för nya sättningar betraktas som ny?

Kan tidig musik, klassisk, romantisk, 1900-talsmusik osv. ses om ny om den är ny för den enskilda lyssnaren?

Hur kan resonemang kring detta vävas in i Kraftcentrum?

Var ligger ambitionsnivån – finns det skäl att se över verksamhetsgrenar hos samverkande parter så att "ny musik" finns representerad i tillräckligt stor utsträckning i ordinarie verksamheter?

Beskrivningen ny musik kan i det här fallet konstateras vara ett lyckat val, då det för med sig en genrebredd, vilket i sin tur utmanar andra begrepp som samtida musik, nutida konstmusik osv. som har sina egna strukturer i en internationell kontext. Lyckat är även att ny musik har synt i betydligt större grad än tidigare i konsertprogram i regionen.

Det är inte självklart att musiker, särskild skolade och verksamma inom nutida musik, vill identifiera sig med ett begrepp som inkluderar flera genrer och konstområdesövergripande uttryck. Här bör Kraftcentrum göra ett vägval – att tydliggöra sig som aktör inom den internationella "nutida musik"-genren, eller att stå stadigt i en nyskapande, inkluderande riktning för ny musik, kreativitet och delaktighet, varav det sistnämnda torde vara inte bara den långsiktigt hållbara vägen, utan även den mest kollektivt lustfyllda.

Mervärden av residens. Med start 2014 står Studio Acusticum värd för komponistresidens i samarbete med Konstnärsnämnden. (Först ut som pilotsatsning är den kritikerrosade artisten och komponisten Emil Svanängen, "Loney dear", 2014. Konstnärsnämndens första utlysning sker enligt uppgift under våren 2014 inför kommande residens 2015.) Detta bör vägas in i framtidsbilden. Finansiering för residensverksamhet i Acusticum-området bör klargöras gentemot Kulturrådet och Konstnärsnämnden som finansiärer av Kraftcentrum respektive residensverksamhet för att undvika att stöd tas emot för samma ändamål från myndigheternas olika stödenheter. Det är även viktigt att kommunicera en samverkansmiljö i det här avseendet.

Frågor som utvecklingsstöd:

Hur synliggörs den lokala infrastrukturen för residensinnehavare och hur kan den användas av desamma – möjligheter och begränsningar?

Hur kan finansieringen stärkas så att lugnt och kreativt samarbete kan uppnås?

Hur kommuniceras ett tydligt värdskap för residensverksamheten?

Hur ska urvalet av residensinnehavare ske?

Vilka förutsättningar ska kommuniceras i samband med urvalet?

Hur tillämpas ett jämställdhetsperspektiv i urvalet?

Spin-off av beställningsverksamhet

Överlag är svenska kulturinstitutioner svaga på att synliggöra sig som beställare av ny musik, och det är fortfarande relativt få fria grupper som ansöker om statligt stöd för beställningar, trots att det har varit möjligt i flera år; dans- och teaterområdet är flitiga beställare. Många kanaler finns för internationell synlighet av nya verk – den egna festivalen New Directions, knyta verk till svensk representation i utlandet, distribution via digitala media, turnéer till andra festivaler samt egna konsertserier, tonsättarmöten för webbpublikation m.m.

Frågor som utvecklingsstöd:

Hur ser beställningsverksamhet ut bland projektparterna och hur kan den synliggöras som en affirmation av Kraftcentrum som en stark aktör inom ny musik?

Vilka målgrupper kan ha särskilt intresse för enskilda nya verk?

Hur kan Kraftcentrum uppmuntra fria grupper i regionen att beställa och arbeta med ny musik?

Hur kan ökad jämställdhet inom beställningsverksamheten främjas?

På vilka sätt kan Kraftcentrum bidra till att svenska tonsättare/svensk musik blir synlig internationellt?

Effekter av internationellt/nationellt utbyte och samarbete

Internationella och nationella samarbeten är i regel kostsamt varför kompletterande finansiering kan behövas. Det är därför viktigt att tydliggöra nivå och syfte för utbyte, samt regionala respektive nationella incitament. Frågorna nedan kan utgöra en typ av "checklista" för detta.

Frågor som utvecklingsstöd:

Hur görs urval för samarbeten utifrån att åstadkomma lokal och regional förankring/utveckling?

Vilka nätverk används för utbyte – gamla beprövade, nya utforskade?

Hur kan nya kanaler för utvecklande samarbeten identifieras?

Vilken spridning är det rimligt att Kraftcentrum åstadkommer lokalt och regionalt i samband med utbyten, och hur utvecklas metoder för hur detta riggas i verksamheten, i relation till respektive aktivitet?

Hur kan/bör Kraftcentrum hämta in akter och förankra utbyten lokalt utan att planeringen blir för arbetskrävande eller tidsödande, men med delaktighet från musiklivet och samarbetsparter?

Kraftcentrum som mötesplats, arbetsplats och samarbetspart

Projektet som ett nav av för musikområdets utveckling

På vilket sätt ökar samverkan och hur fullföljer projektet ambitionen att vara ett nav för musikområdets utveckling nationellt och internationellt?

Att vara "ett nav för musikområdets utveckling" är en hög ambition. Frågan är vad en sådan strävan innebär, och vilket det övergripande syftet är. Flera liknande satsningar genomförs på olika håll i Sverige. Att kommunicera tanken med ett nav genom begreppet Kraftcentrum är förvisso klokt, i syfte att visa på den resurs som finns till musiklivets förfogande, och den kunskap och nivåhöjning för den nya musiken den för med sig. Att Kraftcentrum/New Directions är ett viktigt tillskott för internationellt verksamma ensembler är tydligt, men utan att ta vara på vad de gästande ensemblerna kan tillföra utöver sina konserter, förblir Kraftcentrum en vanlig arbetsgivare bland andra som erbjuder speltillfällen; det är den fördjupade kontakten som bidrar till "musikområdets utveckling nationellt och internationellt".

Några exempel på andra satsningar/festivaler som spelar roll i ett nationellt perspektiv för utveckling inom ny musik:

Västerås	<i>Perspectives Festival – International Festival for Creative Music</i>
Malmö	<i>Connect Festival – En festival för vår tids musik, konstnärliga uttryck och strömningar</i>
Göteborg	<i>Göteborg Art Sounds/The GAS-Festival - Sweden's largest festival for sound art, modern composition, improvisation and electronica, även GEIGER och Kalvfestivalen</i>
Stockholm	<i>Sound of Stockholm – The very best in contemporary and experimental music</i>
Västra Götaland	<i>RNM – Resurs Ny Musik</i>
Gotland	<i>Gotlands tonsättarskola/Festivalen Ljudvågor</i>

Kanske är ett naturligt fokus för Kraftcentrum gediget arbete för den nya musikens ställning, dess plattformar och utvecklingsmöjligheter, och därigenom att på sikt utgöra en central resurs. Kommunikation kring detta kan mycket väl sätta större avtryck i musiksverige än ambitionen att vara en medelpunkt.

Norrbottnen måste genom Kraftcentrum ha något att *erbjuda* övriga musiksverige. Och vad är det?

Frågor som utvecklingsstöd:

Hur kommuniceras de specifika, intressanta och utvecklande förutsättningarna som finns t ex i Acusticum-området för kreatörer och utövare inom ny musik?

Är de tillräckligt attraktiva och kvalitetssäkrade? Om inte – hur kan de bli det?

Vad *behöver* Norrbotten från övriga Sverige och från utlandet för att stärka sin dragningskraft?

Frågan är även hur aktiviteter som kan relateras till ett Kraftcentrum för ny musik, sådant som görs endast hos de olika parterna var för sig, kan ingå i en samlad kommunikation kring vad som händer inom ny musik i Norrbotten. En utmaning för Norrbottensmusiken är också att fortsätta att skapa och upprätthålla nationella och internationella nätverk för ökad samverkan; sådant är tidskrävande och kostsamt.

Acusticum-området som en mötesplats och arbetsplats för musikskapare, musiker och tonsättare

Hur bidrar projektet till att utveckla Acusticum-området mot att bli dels en mötesplats och dels bli en arbetsplats för musikskapare, musiker och tonsättare?

Om än inte självklart ännu ur ett nationellt perspektiv så är området redan en mötesplats och en arbetsplats under stark utveckling för musiklivets aktörer. Så frågan är hur Kraftcentrums aktiviteter kan implementeras i verksamheten på området och *därigenom* bidra till områdets utveckling.

Samarbete mellan projektparterna på Acusticum-området – Norrbottensmusiken, Studio Acusticum med DLA samt Musikhögskolan – har skett men inte hittat väl fungerande former inom eller i förhållande till Kraftcentrum. Ingen reell samklang har uppnåtts. Kanske beror detta på en oklar startplan för Kraftcentrum där partnerskap inte fullt ut förtydligades från projektledning och/eller styrgrupp. Parterna Studio Acusticum och Musikhögskolan verkar inte ha tagit initiativ till gemensamma aktiviteter, vilket har gjort dem till inte så aktiva partners. Man har heller inte uttryckt vad man skulle *behöva* Kraftcentrum till i respektive verksamhet. Kanske gavs heller inte den möjligheten i initialskedet av projektet, vilket minskade känslan av delaktighet i projektet.

Hos Studio Acusticum upplevs att den lilla samverkan som har skett dock har fungerat, och man konstaterar att konserthuset hade kunnat vara mera aktiva. Styrgruppen, däremot, upplevs inte ha varit gemensamt drivande; därigenom hade initiativ kunnat fångas upp och omsättas till samarbete. Studio Acusticums önskemål om att New Directions skulle kunna ha en annan tyngdpunkt både fysiskt i konserthuset samt innehållsmässigt, fick inte gehör hos festivalledningen vilket antagligen ledde till bristande ömsesidigt intresse. Därtill konstateras från Studio Acusticum att möjligheterna med DLA som internationell distributör av musik inte fullt tagits tillvara.

Frågor som utvecklingsstöd:

Hur kan Kraftcentrums konsert- och residensakter vävas in i det digitala konsertutbudet hos DLA, och hur skapas en fungerande struktur för sådan diskussion/planering?

Vilka andra aktiviteter kan vara intressanta att sprida genom DLA? Workshops, mästarklasser, seminarier, tonsättarsamtal, intervjuer, reportage eller liknande?

Hur kan möjligheten till nationell/internationell distribution genom DLA utvecklas och tillämpas (t ex placering av konserter och målinriktad distribution inom New Directions, tidsmässig framförhållning och frekvens)?

Utveckling av nya samverkansformer

De brister som har noterats i samverkan mellan parter under projekttiden, och som nu har analyserats av Norrbottensmusiken, bör omsättas i nya samverkansformer. Från Norrbottensmusiken ser man möjligheter att agera som en projektplattform där särskilt intressanta initiativ för ny musik kan lyftas upp och genomföras tillsammans med andra parter i Acusticum-området, men även nationellt och internationellt.

Nya samverkansformer är således under utveckling där dialog förs in i ett tidigare skede och där öppenhet ska finnas för parternas initiativ. För att stärka kommunikationen ska samordning, samverkan och samarbete också tydliggöras som olika nivåer att mötas i. Orgel Acusticum som ägs av LTU/Musikhögskolan men står i Piteå kommuns/Studio Acusticums lokaler och som samtidigt är ett verktyg för ny musik är en sammanbindande faktor och föremål för gemensamma insatser. Lyckade exempel från projekttiden tas tillvara, t ex införsel av kompetens till Musikhögskolan via Kraftcentrum i form av Artist in Residence-workshops med studenter, eller beställningsverk till orgeln i samband med New Directions.

Frågor som utvecklingsstöd:

Hur tillgängliga är parterna för varandra?

Vilket specifika insatser kan göras tillsammans med eller gentemot Acusticum-aktörerna för att skapa ännu bättre arbetsytor/mötesplatser för musikskapare/musiker?

Hur kan olika "tänk" närma sig varandra, t ex det akademiska, det vetenskapliga, det nyskapande, det traditionella?

Hur omvandlas ovana och "stuprör" till gemensamma, bärande strukturer att tillämpa långsiktigt eller tillfälligtvis?

Kraftcentrum som samarbetspartner för konstnärliga och vetenskapliga projekt

Har projektet förutsättningar att vara en aktiv och stark samarbetspartner för konstnärliga och vetenskapliga projekt tagits till vara, och i så fall på vilket sätt?

Inom ramen för Kraftcentrum har under projekttiden genomförts en rad samarbeten med andra aktörer, se aktivitetsförteckning ovan. Inför Kraftcentrum som kommande projektpart enligt *annan* parts förfrågan krävs ett internt arbete om vad/vem/vilka Kraftcentrum är för tillfället, eller landar i att vara, och därefter god kommunikation om detsamma. Detta för att tydliggöra vad "Norrbotten" gör på ny musik-fältet; mycket av den verksamhet som pågår enbart inom Acusticum-området rör nya uttryck och media, eller distribution i nya former, däribland gällande musik. Här krävs god kunskap hos Kraftcentrum om områdets styrkor.

Under projekttiden har parterna testat konceptet och samverkan mellan varandra samt externt. Nu behövs en tydlig profilering samt en diskussion om huruvida Norrbottensmusiken med Kraftcentrum för ny musik *verkligen* har kapacitet att vara en projektpart inom konst och vetenskap så att *mer än* den egna verksamheten kan inrymmas i konceptet.

Frågor som utvecklingsstöd:

Är den regionala satsningen på Kraftcentrum för ny musik tillräckligt kraftfull för att stå på egna ben, och är det ändamålsenligt?

Bör Kraftcentrum som företrädare för den nya musiken i Norrbotten vara fri att agera på egen hand, eller bör framtida aktivitetsförslag modell större värderas i förhållande till andra regionala prioriteringar?

Kraftcentrum som part i nationell struktur

I nationella och internationella samarbeten krävs en god omvärldsanalys från Kraftcentrum för att få syn på vad som eventuellt gör andra parter intresserade av yttre samverkan med Kraftcentrum. Den regionala tillhörigheten (Norrbotten)? Den professionella/kunskapsmässiga verksamheten (Kraftcentrum)? Tidigare samarbeten (externa samarbeten inom respektive institution, arrangör, festival etc.)? En kombination av dessa, eller något annat? Detsamma gäller orsaker till varför intresse eventuellt kan vara svagt. En framgångsfaktor att räkna med i nationella sammanhang är stark finansiering i botten, vilket alltid är intressant för andra parter att knyta an till, men bara om det kvalitativa aspekterna är på plats – konstnärligt, praktiskt och socialt.

På vilket sätt kan parterna i Acusticum-området därtill "ha med sig" Kraftcentrum i sina egna nationella/internationella samarbeten, t ex

- DLA i samarbete med Folkets hus och parker, SVT, arrangörer, konserthus etc.
- Norrbottensmusiken i samarbete med övriga länsmusikorganisationer, de egna ensemblernas utbyten och turnéer osv.
- Musikhögskolan i samarbete med annan högre utbildning, lärarutbyten, engagemang av gästlärare-/föreläsare osv.
- Erik Westbergs vokalensemble i relation till inspelningar, turnéer, samarbeten med andra ensembler och arrangörer, osv.

Frågan speglar måhända parternas gemensamma och/eller skilda syn på Kraftcentrum och vilken grad av tyngd man upplever att centret har. En utmaning är hur ett partnerskap från Kraftcentrum kan tydliggöras i andra projekt – är centret "sig självt" eller summan av medverkande parter, och hur förankras i så fall detsamma internt. I vidareutvecklingen av Kraftcentrum som projektplattform kan frågan dock komma att tydliggöras.

Forskning och vetenskap

Något vetenskapligt samarbete har inte kunnat prioriteras under projektperioden. Orsaken till att Kraftcentrum inte funnits med som part i något vetenskapligt projekt uppges vara att man i initialskedet räknade med tillhörighet till ett tvärvetenskapligt projekt vid LTU, men som sedan inte fick full finansiering och ställdes in (Musical Spaces). Möjligheten till nya samarbeten med LTU där Kraftcentrum kan vara en resurs inom forskning och vetenskapliga projekt står kvar. Initiativet bör dock komma från LTU eller andra universitet och högskolor, då den vetenskapliga kompetensen inte finns hos Norrbottensmusiken (av naturliga skäl, då uppdraget är ett annat).

LTU har för tillfället inte rätt till konstnärlig doktorexamen, vilket kan ses minska möjligheterna för Kraftcentrum att delta i vetenskapliga projekt i regionen. Forskning och utveckling torde dock vara centralt i Kraftcentrums riktning gällande ny musik, och vetenskapliga projekt kan ske på flera nivåer. För deltagande i projekt i andra delar av landet kan Kraftcentrum med sina ensembler och högskoleanknytning utgöra en spännande part.

Frågor som utvecklingsstöd:

Kan Kraftcentrum vara en draghjälp då det gäller att visa på ett behov för möjlighet till doktorexamen i norr? Hur synliggörs i så fall ett sådant behov?

På vilka sätt inrymmer verksamheten så här långt indirekta vetenskapliga initiativ, (vilka sannolikt är nödvändiga för god trovärdighet), och hur kan dessa identifieras i dialog med LTU eller annan vetenskaplig part?

Samarbeten mellan genrer och konstarter

Hur lyckas projektet verka för samarbeten mellan olika genrer och konstarter?

Projektinsatserna har omfattat en genrebredd, men inte i hög grad. Inslag av andra konstarter har inte förekommit i betydande utsträckning. Exempel på hur musik möter bildkonst är soloscenen i Konsthallen i Kulturens hus i Luleå under New Directions Festival, likaså solo-performance i scenisk tappning i festivalprogrammet, vilka båda sannolikt bidrog till tankeväckande och nya upplevelser för festivalpubliken. NNEO har givit konserter med filmmusik.

För en intressant konstnärlig profil inom Kraftcentrum, samt sett utifrån, kan det vara viktigt att arbeta integrerat konstuttryck emellan och inte enbart "gästa varandras scener". Med en ny dansinstitution i regionen ökar förutsättningarna för sceniska samarbeten kring ny musik.

Orgel Acusticum är ett intressant "verktyg" för genreöverskridande arbete, och från Norrbottensmusiken uttrycks intresse för att vidare utforska möjligheterna.

Frågor som projektstöd:

Hur kan nationella erfarenheter – framgångar och misslyckanden – användas för fruktbara konstområdesövergripande aktiviteter?

Hur kan genreöverskridande/konstområdesövergripande aktiviteter via erfarenheter, samt redan pågående samarbeten hos parterna, föras in i Kraftcentrum?

Varför är den här typen av samarbeten viktiga? Hur kan Kraftcentrum hitta ett naturligt och lättarbetat spår i frågan samt i Acusticum-området?

Barns och ungas delaktighet

Barns och ungas samt studenters delaktighet

Hur lyckas projektet involvera barn, unga och studenter?

I aktivitetsförteckningen syns några samarbeten med Musikhögskolan/LTU, t ex i form av workshops med egna och gästande ensembler för studenter, samt ett par skolprojekt som har involverat yngre elever. Dock har projektet inte etablerat någon långsiktig struktur för hur Kraftcentrum kommer i kontakt med unga. Detta är en viktig del att prioritera för framtiden för att väcka nyfikenhet och lust att lyssna, men också för att skapa och komma i kontakt med kreativitet och de egna uttrycken. En diskussion behövs om hur kontinuitet kan uppnås, vilken grad av aktiviteter som är att föredra i skolor och som fritidsaktiviteter, samt typer av insatser i syfte att optimera delaktighet och eget skapande.

Institutionen för konst, kommunikation och lärande vid LTU, Musikhögskolan, utsåg först efter halva projekttiden en kontaktperson gentemot Kraftcentrum. Musikhögskolan uppger att kontakten framför allt har varit till projektledaren, samt att även samarbetet med styrgruppen för Kraftcentrum enbart har inneburit ett samarbete med projektledaren. Samarbetet uppfattar man som bra.

Musikhögskolan nämner Kraftcentrums insats där den italienska ensemblen Alter Ego deltog i skolans årligen återkommande Midwinter festival; ensemblen höll seminarier, mästarklasser, individuella lektioner, egna konserter samt konserter tillsammans med studenter. Besöket var väl förberett i förhållande till studenterna, och mycket uppskattat. Enligt uppgift valde Musikhögskolan att inte delta i New Directions Festival då festivalen i tid var förlagd precis till studenternas mest intensiva examensperiod.

Inför eventuellt kommande samarbete med Kraftcentrum vill Musikhögskolan vara med i ett tidigt skede i planläggning, jämfört med under projekttiden då "ett färdigt paket" presenterades för samarbete. Längre framförhållning med gemensam planering skulle öka känslan av delaktighet hos studenter och personal, uppger Musikhögskolan.

Ungas delaktighet bör i en eventuell framtida satsning prioriteras högre.

Frågor som utvecklingsstöd:

Hur kan aktiviteter för/med unga arrangeras och synliggöras kontinuerligt i regionen så att den nya musiken och det egna skapandet får ansikte genom Kraftcentrum?

Hur kan långsiktigt samarbete etableras med kommuner, t ex genom Skapande skola via Norrbottensmusiken, särskilt för ny musik?

Hur kan studenters delaktighet i Kraftcentrum-aktiviteter öka samt säkras upp?

Hur kan det fria musiklivet via Kraftcentrum oppmuntras till samt stödas i verksamhet för unga?

Profilerings av Norrbottensmusikens ensembler/verksamheter inom nyskriven musik

På vilket sätt utvecklas profilering av de av Norrbottensmusikens ensembler/verksamheter som har starkt fokus på nyskriven musik – Norrbotten NEO, Piteå Kammaropera och Norrbotten Big Band?

Genom projektet har ensemblerna fått god synlighet både i och utanför regionen. Under projektperioden för Kraftcentrum har samtliga ensembler haft speltillfällen på andra orter samt i utlandet. Inspelningar har gjorts och givits ut. Satsningen har lett till ett ökat antal spelningar för ensemblerna, särskilt i utlandet. NNEO är från och med 2014 Artist in Residence i Stockholms konserthus.

Frågor för utvecklingsstöd:

Hur kan ett intresse hos media och resten av musiksverige oppmuntras genom Kraftcentrum gällande ensemblernas inriktning?

Profileras ensemblerna på annat sätt genom Kraftcentrum än via Norrbottensmusiken, och bidrar detta till att stärka varumärket?

Hur stor betydelse har konstnärlig ledning för ensemblerna sett ur ett Kraftcentrum-perspektiv?

I kommunikationen kring Kraftcentrum har även Erik Westberg vokalensemble lyfts fram som en av "Kraftcentrums ensembler". Dock finns inte ensemblen med i aktivitetsförteckningen annat än en egen konsert i Luleå domkyrka under New Directions-festivalen. Konserten hade stor publik, spelades in av SR och sändes på P2. Delar av konsertprogrammet spelas in och ges ut under 2014.

Vokalensemblen behövs för att balansera det starka instrumentala fokus som resten av insatserna utgör; under New Directions fanns 19 programakter (där vissa konserter dubblerades) varav endast två med vokala inslag.

Genom Kraftcentrum kan ensemblerna knyta till sig personer och sammanhang som annars inte hade mött ensemblen, vilket visar på nya möjligheter för Norrbottensmusiken i planering av den ordinarie verksamheten. Hos Norrbottensmusiken ser man mycket tydligt hur Kraftcentrum är ytterst nödvändigt för ensemblens utveckling och exponering, samt att Kraftcentrum behöver ensemblen som en grund och resurs.

Kvalitet, tillgänglighet och jämställdhet

Den höga konstnärliga kvaliteten har syns på flera sätt i projektet, liksom kvalitativt marknadsföringsmaterial inför New Directions. Dock bör andra kvalitativa aspekter ses över, såsom planering och organisation, arrangemang och publikarbete. Detta för att dels värna tillgängligheten till de publika aktiviteter som arrangeras, dels öka delaktigheten gällande barn och ungas skapandeverksamhet i Kraftcentrum.

Digital Live Arena (DLA) som distributionskanal för musik via internet och IPTV är en ovärderlig resurs för tillgänglighet. I de nya kluster som uppstår då scenkonsten ska hitta former för digitalisering är tillgången till högkvalitativ produktion och distribution "i huset" en möjlighet som få institutioner har. Genom DLA:s utvecklingsarbete har ett nätverk av nationella samarbetsparter byggts upp som också kan vara till glädje för Kraftcentrum.

Trots Norrbottensmusikens särskilda satsning på jämställdhet i musiklivet i regionen, med stöd från Statens musikverk, kan inget medvetet jämställdhetsarbete inom Kraftcentrum påvisas. Det har inte varit möjligt att inom följeforskningen gå på djupet gällande jämställdhetsperspektiv på t ex medverkande artister och tonsättare, inköp av tjänster, inbjudna gäster och urvalsprocesser, men oavsett utfall måste ett jämställdhetsperspektiv noggrant implementeras i vidareutvecklingen av Kraftcentrum.

Insatser för publik delaktighet med medskapande i ett tillåtande och inkluderande arbetsätt, särskilt för barn och unga, bör prioriteras i en vidareutveckling av Kraftcentrum. Co-creation och Audience engagement är termer med tillämpning som har utvecklats olika långt hos olika kulturinstitutioner och kreativa aktörer, men klart är att här öppnar sig stora möjligheter för ny kontakt med flera.

Fortsättningen: FÖRSLAG OCH SAMARBETSEXEMPEL

Hur omvandlas Kraftcentrum för ny musik (2011-2013) till nya satsningar från och med år 2014?

Fokusområden: Möjligheter och prioriteringar när projekt blir verksamhet

Med utgångspunkt i en diskussion om fokusområden som förts inom Norrbottensmusiken inför fortsättningen gör följeforskningen följande tolkning med tillhörande förslag.

KRAFTCENTRUM FÖR NY MUSIK* – en projektplattform för regional utveckling

genom

- 1) nationella/internationella insatser och samarbeten gällande ny musik, och som involverar det fria musiklivets professionella aktörer liksom högskola och universitet
- 2) aktiviteter som syftar till barns och ungas kreativitet och eget skapande
- 3) konstnärligt nyskapande samarbeten med Norrbottensmusikens spetsensembler samt etablerad vokalensemble som resurs
- 4) publikutveckling lokalt och regionalt – att möta samtida uttryck

Genom ovanstående aktiviteter ges Norrbottensmusikens projektplattform kontinuerligt bättre förutsättningar för framgångsrika projekt, kreativa processer och goda resultat.

Kraftcentrum för ny musik/Norrbotten International Music Centre manifesteras genom festivalen (eller biennalen) New Directions.

*(I februari 2014 antog Norrbottensmusiken namnet Norra Noden för ny musik att ersätta projektnamnet Kraftcentrum för ny musik. I rapporten behålls namnet Kraftcentrum för ny musik i förslagsdelen gällande fortsättningen som ett inarbetat och etablerat begrepp som även signalerar en större nationell samverkansyta än enbart den "norra".)

Struktur och genomföranden

Kraftcentrum som projektplattform drivs som ett verksamhetsområde inom Norrbottensmusiken. Plattformen "görs operativ" med hjälp av regionala och nationella nätverk samt fasta, lokala resursparter. Resursparter lokalt är institutionerna

- Norrbottensmusiken
- Konserthuset Studio Acusticum med Digital Live Arena
- Institutionen KKL/LTU
- Acusticum-området genom Piteå Science Park

Till nätverket hör även det fria musiklivets professionella aktörer såsom

- arrangörer
- fria musikgrupper/ensembler
- enskilda musiker
- komponister

Därtill behövs aktörer som når grupper för delaktighet, såsom

- skolor
- ungdomsforum
- riksorganisationer
- internationella festivaler och nätverk
- andra utvecklingsåtgärder
- media
- etc.

Många av dessa har redan knutits till arbetet med ny musik genom projektperioden 2011-2013.

Målsättningen är att i samband med respektive aktivitet sätta flera delar av nätverket i rörelse för maximal delaktighet samt för mervärden.

Hemsidan för New Directions bör få en bredare användningsyta. Sidan kan fungera som en kommunikationsplattform för Kraftcentrum-aktiviteter samt bidra till att synliggöra det av ny musik som sker i anslutning till projektplattformen och parterna samt hos det professionella fria musiklivet (efter urval hos Norrbottensmusiken).

Administrativa och finansiella grundförutsättningar

Norrbottensmusiken behöver tillföras ekonomiska resurser för att administrera och marknadsföra Kraftcentrum för ny musik enligt föreslagna former. För 2014 har preliminärt beviljats ett betydande belopp av regionala medel att disponeras för festivalen New Directions. Medlen används även till en administrativ projektinsats om 20 % i samband med festivalen, samt för särskilda insatser riktade till barn och unga. Därutöver söks externa projektmedel. Utan medel för faktisk konstnärlig eller utbildningsrelaterad verkstad behövs än mer arbetsinsatser inom administration, vilket ger en tungarbetad och kontraproduktiv struktur med lite till övers för konstnärliga och/eller pedagogiska samarbeten, vilka måste utgöra kärnan i ett framtida Kraftcentrum.

Däremot, med "ordinarie medel" som grund i en projektplattform ökar kraftigt möjligheterna att via ansökningar beviljas ytterligare finansiering för enskilda utvecklingsinsatser och konstnärliga projekt. En stark grund signalerar riktning och seriositet gällande konstnärlig spets och vetenskap, samt ger dels en ovärderlig initiativkraft för Norrbottensmusiken att söka just de samarbeten, nationellt och internationellt, som berikar och utvecklar regionen genom ny musik och den kreativitet som följer med, dels regional synlighet.

På samma sätt som under projekttiden 2011-2013 kan delar av de insatser som krävs för projektverksamheten rymmas inom ordinarie verksamhet hos resursparterna (t ex forskning och studentprojekt vid LTU, samverkan med utbildningarna vid LTU, konsertverksamhet vid Studio Acusticum, grundresurser för streaming hos DLA, Acusticum-event etc.).

Konstnärliga grundförutsättningar: Instrumentalt och vokalt

Under projektperioden 2011-2013 har en obalans mellan vokal- och instrumentalmusik fått råda; Norrbottensmusikens egna ensembler NNEO och NBB är rena instrumentalensembler. I samband med projektet har Erik Westbergs vokalensemble funnits med i den utåtriktade kommunikationen som en spetsensemble, men ensemblen har inte haft något större utrymme i varken utvecklingsprojekt eller festival.

Ensemblen arbetar ständigt med ny musik genom instudering av nytt material, samarbete med tonsättare, konsertverksamhet samt inspelningar och utgivningar på kontinuerlig basis. Vokalensemblen har även

funktionen som masterkör för utbildningarna inom komposition och dirigering vid LTU, vilket ger korister och körledning ett försprång i förhållande till övriga landet i att vara i ständig kontakt med det nya och det under utveckling varande. Regional förankring bidrar till att säkra ensemblens framtid samt till att nå nationell synlighet genom en finansierings- och verksamhetsmodell för professionell kör i regional kontext.

Viktigt för den nationella och internationella trovärdigheten i en fortsatt satsning på ett Kraftcentrum för ny musik är att ge utrymme även till den vokala sidan; sätt att arbeta med ny musik skiljer sig något åt mellan instrumentalt och vokalt – det är fråga om konstnärligt skilda arenor även i publika presentationer – och i en obalans riskerar mycket kunskap att inte tas tillvara med regional utveckling, barns och ungas skapande och publikarbete i åtanke. En vokalsemblem kan även bidra till att lyfta kammaropera som en spännande och tillgänglig scenkonstform samt bidra till att vårda internationella nätverk på körområdet, profant och sakralt.

Kraftcentrum i den regionala kulturplanen 2014-2016

Regional uppbackning för en vidareutveckling av Kraftcentrum samt att hitta en lösning för en professionell kör i Norrbotten bekräftas genom följande utdrag ur kulturplanen. Kommunsamverkan, det fria musiklivets position samt jämställdhetsarbete lyfts fram som särskilda prioriteringar.

Under kommande kulturplanperiod 2014-2016 är målet att Norrbottensmusikens spetsensembler får en ökad efterfrågan i hela landet och att ensemblernas position som ryggrad inom den nutida kammarmusiken och den samtida orkestrala jazzmusiken förstärks. Ambitionen är att nationellt vara en motor för den nya musiken, att den får större plats på den nationella arenan, och också att möjligheterna ska öka för att verka på den internationella marknaden.

Kraftcentrum för ny musik

Det treåriga utvecklingsprojektet Kraftcentrum för ny musik startade 2011. Med utvecklingsmedel från Kulturrådet och bidrag från Norrbottens läns landsting och Piteå kommun har en mängd aktiviteter genomförts inom projektet. Samverkan har initierats, nätverk har skapats och två internationella festivaler har genomförts. Norrbottensmusikens spetsensembler NBB och NEO, konsertsalen Studio Acusticum med akustik i världsklass och digitala sändningar har tillsammans med Musikhögskolan i Piteå kompetenser, Dans i Nord och Orgel Acusticum utgjort en idealisk plattform för detta kraftcentrum. Norrbotten ser en vidareutveckling av institutionen Norrbottensmusiken utifrån det kraftcentrum som nu tagit fart. De delar av projektet som varit särskilt framgångsrika behöver omhändertas och permanentas. För vissa av de nationella och internationella delarna behöver ytterligare bidrag sökas.

I Norrbotten finns också en av Sveriges mest välkända vokalsembler med erkänt hög kvalitet och direkt koppling till Musikhögskolan i Piteå, Erik Westbergs Vokalsemblem. Diskussioner har förts under åren kring frågan om att skapa en fast anställd kör under Westbergs ledning för att därigenom ge ökad synlighet och balans mellan de instrumentala och vokala ensemblerna och det konstnärliga utvecklingsarbetet på institutionerna. Med ökade medel skulle också en organisk utveckling med en halvtidsanställd vokalsemblem kunna komplettera bilden av en verkligt intressant miljö för utveckling av den nutida musiken inom utvecklingsområdet Acusticum. En utveckling är på väg mot ett förverkligande.

10.7 Mål för perioden 2014-2016

Inom ramen för kulturplanen 2014-2016 har följande mål formulerats för musikområdet:

- *att delar av projektet Kraftcentrum för ny musik permanentas*
- *att kommunerna samverkar med och stöttar studieförbunden för att upprätthålla ett vitalt musikliv*
- *att vidareutveckla samarbetet mellan Norrbottensmusiken och det fria musiklivet i Norrbotten*
- *att Jämställt Musikliv i Norrbotten fortsätter och att fler organisationer och kommuner blir aktiva i jämställdhetsarbetet*

Publikutveckling och samarbete med det fria kulturlivet

Ett publikutvecklande arbete har inte kunnat prioriteras inom projektperioden. Däremot har utvecklingsprojektet lagt en god grund för hur ett sådant arbete kan ta vid efter projekttidens slut, och finns nu med som ett särskilt fokusområde i vidareutvecklingen av Kraftcentrum.

Testats har t ex

- "lyssnarkurser" med Kulturens Hus personal (ensemble NNEO/arrangör Kluster/musiker Robert Ek)
- "efterkonsertensnack" (Kammarmusikföreningen i Luleå)

I samband med New Directions-festivalen skedde samarbete med flera arrangörsföreningar, och möjligheterna bör utvecklas. En stark arrangörspart är den nya föreningen Kluster – arrangör och scen för samtida musik i Norrbotten med bas i både Piteå och Luleå. Föreningen vill "bidra till en kraftfull förnyelse av konstmusiklivet i hela länet genom ett på samma gång nyfikat, öppet och kvalitetsmedvetet arbete". Föreningen ser själva att en storsatsning på konstmusik inte vore fullständig utan en arrangör "som brinner för att föra ut musiken och göra den tillgänglig" och som "vågar tänka i nya banor kring såväl arrangemangens art som deras spelplatser och marknadsföringen kring dem". Samverkan med Kraftcentrum/Norrbottensmusiken uppfattas av föreningen som ytterst positiv och gav mersmak, men man önskar ökad dialog och fördjupning kring gemensamma insatser dels för publikarbete kring ny musik, dels för att nå ut i regionen.

Kluster kan som extern arrangör också bidra till Kraftcentrum-konceptet med sina nyskapande aktiviteter, t ex workshops där barn och unga inbjuds till att spela, utforska och experimentera med ljud och musik tillsammans med medlemmarna i Kluster, samt ständigt nya kontakter med musikerkollegor som i sin tur bär på god idéer.

En metodutveckling kring publikarbete, delaktighet och medskapande kan se olika ut. En variant är att fokusera på rent publikarbete lokalt, på barn och unga med regional spännvidd, och det konstnärliga i nationell och internationell kontext. Därigenom nås samtliga målgrupper, och kan i en genomtänkt struktur kroka i varandra. Här behövs även en diskussion om vad medskapande och delaktighet kan vara, att sedan sättas i relation till liknande arbete i övriga landet, och omsättas i aktiviteter.

Acusticum-området

Ökad samverkan mellan Norrbottensmusiken och Acusticum/Studio Acusticum önskas från båda håll, och Musikhögskolan ser enligt uppgift framför sig hur längre framförhållning och samplanering i relation till gemensamma insatser skulle öka känslan av delaktighet hos både studenter och personal.

Utvecklingsledningen för Acusticum-området lyfter fram Kraftcentrum som en "lovvärd Norrbottensk satsning på nutida musik", och "en värdefull spetsatsning som kompletterar utvecklingen av Acusticum som utvecklingsmiljö för kulturella och kreativa näringar". Man ser även hur satsningen "kan skapa öppningar för samverkan mellan verksamheter inte bara inom kulturområdet, utan på sikt även med angränsande områden inom forskning-utbildning, näringsliv och samhälle". Anknypning som har diskuterats, men där det enligt utvecklingsledningen finns mer att utforska är t ex hur det i relation till musikskapande finns "beröringspunkter och möjligheter till möten med likasinnade inom områden som design, ny teknik, produkter/tjänster och framtida upplevelseproduktion". Dialog förs mellan Acusticum-parterna för att i samband med kommande New Directions-festivaler samordna aktiviteter och inkluderande möten med andra spetsverksamheter, och gemensamt kunna "fungera som plog för samverkan och utveckling inom kulturella och kreativa näringar i Norrbotten". Till detta finns förhoppningar om testning och utvärdering av nya metoder inom bl.a. publikutveckling, "där lokalt/regionalt engagemang kan kombineras med global och digital synlighet".

Hos Studio Acusticum välkomnas nya samverkansmodeller såsom intressanta. Man konstaterar att konserthuset är byggt just för den typen av verksamheter som finns hos Norrbottensmusiken. Föreslagen projektplattform ses som möjlig att bidra till och medverka i, förutsatt att eventuell tveksamhet kring genrebredd "tvättas bort". Ett publikarbete med särskilt fokus på målgrupper ses som väsentligt för en framgångsrik vidareutveckling av Kraftcentrum med New Directions.

Ett fungerande samarbete mellan DLA och Kraftcentrum har stor betydelse för Acusticum-områdets profilering inom ny musik, inte minst med tanke på de nationella samarbeten samt vida distribution som DLA har uppnått.
